

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การแก้ปัญหาและการคิด อย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

Organizing Experiences for Learning, Problem Solving and Rational Thinking for Early Childhood

¹จุฬาร พชรภักษ์, ²นิราศ จันทรจิตร และ ³พิจิตรา ธงพานิช

¹Julaporn Ponluk, ²Nirat Jantharajit and ³Phichittra Thangpanit

มหาวิทยาลัยนครพนม

Nakhon Phanom University, Thailand

E-mail: ¹jokjokjula004@gmail.com, ²n20jann@hotmail.com, ³Jeab1107@hotmail.com

Received January 24, 2023; Revised February 16, 2023; Accepted February 20, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบการร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย กับกลุ่มเป้าหมายครูเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการสังเกตพฤติกรรมการเรียน จำนวน 2 ห้อง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของนักเรียน ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) จำนวน 21 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และทดลองใช้แบบประเมินความสามารถการแก้ปัญหา และแบบประเมินการคิดอย่างมีเหตุผล

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า 1) ครูผู้สอนได้กำหนดเป้าหมายและให้ความสำคัญกับบริบทการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียน แต่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย จึงต้องการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในมิติของศักยภาพการคิดแก้ปัญหา และสร้างความรู้ใหม่ในมุมมองที่ซับซ้อน ท้าทายและมีคุณค่ามากขึ้น 2) ผลการประเมินคุณภาพและ

ความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้: การแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผล; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research to study the current state, concern need assessment, and knowledge to contemplate learning experience model enhance problem solving abilities and rational thinking of early childhoods. This research methodology was processed based on Research & Development that designed for three phases and comprised of Phase 1: study of the current state, concern need assessment, and knowledge to contemplate learning experience model to enhance problem solving abilities and rational thinking of early childhoods with the target groups for interviewing of four teachers, and target groups of two classes for observing learning behaviors, that obtained using purposive sampling method, and collected data through interviewing forms and observing form. Phase 2: Tried out contemplation of learning experience model to enhance problem solving abilities and rational thinking of early childhoods, in Municipal Community School 3 (Pinitphittayanusorn) with 21 target group students, that obtained by using purposive sampling method, and including tried out the research instruments supported collecting data in this study.

The research results revealed that: 1. The contexts of current state, need assessment, and concern knowledge to support contemplation of learning experience model, found that: (1) the teachers concentrated in target learning and needed to enhance abilities in problem solving and rational thinking of learners, that were not successful and needed to develop the whole of learner efficacies, with physical, mind and emotional, social, and cognitive characters. Whereas they needed to increase higher of learner competencies in the dimensions of more complex and challenge in valuable problem solving and rational thinking abilities. (2) revealed the results of experts assessment in correctness and appropriateness characters with a high level of 4.34 score and standard deviation of 0.23.

Keywords: Organizing experiences for learning; problem solving and rational thinking; early childhood

บทนำ

การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นการคิดที่ต้องอาศัยหลักการหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้องมาสนับสนุนอย่างเพียงพอให้การคิดมีโอกาสผิดพลาดน้อย และเป็นทักษะที่ช่วยแก้ปัญหาและมีประโยชน์ในการอธิบายความน่าเชื่อถือเพื่อสรุปข้อมูลความรู้หรือคำตอบของปัญหา ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ควรมุ่งเน้นพัฒนาความคิดที่ใช้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหาและตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีมีคุณค่าสำหรับตน (Charoenwongsak, 2006) การมีเหตุผลของบุคคลเป็นสิ่งที่ทำได้ค่อนข้างยาก หากจะพัฒนาให้เกิดขึ้นอย่างมีคุณค่าเนื่องจากเป็นลักษณะมุมมองความคิดทางสติปัญญาที่แตกต่างหลากหลาย (Moshman, 1994) ผู้สอนจึงควรจัดสถานการณ์ให้มีอิสระที่เปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น การกระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหาที่มีคุณภาพควรสนับสนุนด้วยหลักเหตุผล (Paul, 1990) เนื่องจากแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล มีทางเลือกสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผล ควรเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และเหตุการณ์เกี่ยวข้อง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ในการคิดแก้ปัญหาที่ปรากฏรอบตัว และส่งเสริมการคิดด้วยความอยากรู้อยากเห็นให้สามารถแก้ปัญหาสำเร็จ (Garton, 2004) รวมทั้งได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติ สามารถใช้เป็นพลังในการเรียนรู้และวางแผนชีวิตได้ สถานศึกษาจึงเป็นสถาบันที่สามารถจัดผู้เรียนให้เป็นคนดี ฉลาด มีความสุข มีความสามารถในการร่วมมือ (Phumphongkhochasorn et al., 2022) โดยมีหลักการแนวคิดสำคัญ สนับสนุน ได้แก่ การเรียนรู้ที่ดำเนินการบนพื้นฐานของกระบวนการรู้คิดและกระบวนการทางสังคมการเรียนรู้สิ่งใหม่จะต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ผ่านการปรับโครงสร้างทางปัญญาให้อยู่ในภาวะสมดุลและการสร้างความขัดแย้งทางปัญญา การใช้หลักการสร้างเครือข่ายข้อมูลความรู้ (Scaffolding) และเงื่อนไขการสร้างขอบเขตการบรรลุศักยภาพพัฒนาการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่บรรลุผลและมีความครอบคลุมในองค์ความรู้ที่สมบูรณ์และเชื่อว่าการเรียนรู้จะสอดคล้องกับความสนใจ ความพร้อมและประสบการณ์พื้นฐาน (Piaget, 1979; Vygotsky, 1978)

ในสถานการณ์การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) และโรงเรียนเทศบาล 4 (รัตนโกสินทร์ 200 ปี) เห็นว่า ยังต้องการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จะให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นพัฒนาการทั้ง 6 ด้าน ตามกรอบตัวบ่งชี้ของหลักสูตรที่กำหนดเงื่อนไขสำคัญให้ครอบคลุมกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกม

การศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์รอบด้าน ปราศจากความซับซ้อนและการใช้ความสามารถขั้นสูงในบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการคำนึงถึงศักยภาพ ความพร้อม แรงจูงใจ และความต้องการของเด็กปฐมวัยรายบุคคล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้สอนควรนำมาวิเคราะห์ประกอบการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้เกี่ยวข้องและการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียน เห็นว่าควรได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ในสถานการณ์การเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลตามศักยภาพความพร้อมของแต่ละบุคคล ด้วยขอบข่ายโครงสร้างและกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นระบบมากขึ้น

ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับเป็นแนวทางการนำไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ครูในบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทางเลือกในการสนับสนุนและการนำไปใช้ประโยชน์ตามแบบแผนที่เหมาะสมและมีคุณค่าในระยะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

การทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและแผนแม่บทกฎหมายต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายพัฒนาคุณภาพกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษารายละเอียด ดังนี้

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

“การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี บริบูรณ์ บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็ก ภายใต้สังคม

และวัฒนธรรม ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่า ต่อดตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ”

วิสัยทัศน์

“หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยความสุขและเหมาะสมตามวัย ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก”

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูในการเลี้ยงดู พัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กล่าวถึงเด็กอายุ 3-6 ปี ว่าเป็นการจัดการศึกษาใน ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล รายละเอียด ดังนี้

จุดหมาย

การจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยและมีความพร้อมในการเรียนรู้ จึงต้องกำหนดจุดหมายให้เกิดขึ้นกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย

มาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักรักรวมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้ ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้านในการวิจัยครั้งนี้ ประสบการณ์สำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย มุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กเป็นคนมีวินัยและมีการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาการด้านร่างกายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม นำประสบการณ์สำคัญมาใช้ในการกระบวนการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ ประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริม พัฒนาการด้านสังคม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถ การแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง โดยดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งกำหนดการวิจัยไว้ 3 ระยะ บทความนี้นำเสนอในระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ได้แก่

1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

2) การศึกษา วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล พร้อมสรุปสาระสำคัญของข้อมูล เพื่อนำไปใช้ประกอบการร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3) การสังเคราะห์ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย โดยประยุกต์แนวคิด (Joyce et al., 2011) สนับสนุนการร่างรูปแบบ พร้อมจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลตามกรอบการวิจัย

4) ตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย และประเมินคุณภาพความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

5) สร้างเครื่องมือและจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ได้แก่

1) การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2/1 โรงเรียนชุมชนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์)

2) วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือการวิจัย พร้อมปรับปรุงสาระสำคัญของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 3

กระบวนการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่

1. กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของ

เด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2565 จากโรงเรียนในกลุ่มประชากร จำนวน 2 โรง ๆ ละ 2 คน รวม 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มเป้าหมายเด็กปฐมวัยที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ประกอบการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 2 โรง ๆ ละ 1 ห้อง รวม 2 ห้อง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะปรับปรุงสาระสำคัญของร่างรูปแบบ รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการสนทนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Approach) โดยประเมินคุณภาพความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเอกสารร่างคู่มือการใช้รูปแบบ และดำเนินการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถการแก้ปัญหาและแบบประเมินการคิดอย่างมีเหตุผล กลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย

ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) จำนวน 21 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ครูปฐมวัย เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ในบริบทที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

1. ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูปฐมวัย เพื่อรับรู้ข้อมูลที่ปรากฏเกี่ยวข้องโดยใช้แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยในบริบทที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 รายการ กับกลุ่มเป้าหมายครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 4 คน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย การตอบคำถาม หรือแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ ที่ครูกำหนดหรือมอบหมาย จำนวน 3 รายการ ประกอบด้วย นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 3 (พินิจพิทยานุสรณ์) และโรงเรียนเทศบาล 4 (รัตนโกสินทร์ 200 ปี) จำนวน 2 โรงเรียน ละ 1 ห้อง รวม 2 ห้อง ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งวิเคราะห์องค์ความรู้ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในบริบทการวิจัยและบันทึกสำหรับนำไปปรับใช้ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมาก

2. ผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขรวมทั้งตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สร้างขึ้น และเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลสนับสนุนการทดลองใช้รูปแบบและการศึกษาผลการใช้รูปแบบดังกล่าว ผ่านกระบวนการสนทนากับผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 ท่าน และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพของสาระสำคัญรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมกับแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 24 แผน แบบประเมินความสามารถการแก้ปัญหา 5 ด้านๆ ละ 5 คะแนน รวม 25 คะแนน และแบบประเมินการคิดอย่างมีเหตุผล 5 ด้านๆ ละ 5 คะแนน รวม 25 คะแนน จากนั้นนำประเด็นที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมกับบริบทการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามรูปแบบให้มีความชัดเจน และเป็นไปได้มากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่ระบุในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนผลการทดลองใช้แบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ ได้นำคะแนนผลการทดลองใช้ไปดำเนินการวิเคราะห์หาคุณภาพด้าน ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน รวมทั้งคะแนนผลการประเมิน ความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 18 คน ไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการรายงานผลการทดลองใช้ร่างรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิจัยในระยะที่ 1 ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 4 คน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน จำนวน 2 ห้อง แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยายสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์และการสังเกต

2. วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนแบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง จากเอกสาร แหล่งความรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยนำผลการศึกษาทั้งหมดมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้กรอบแนวคิด องค์ความรู้ประกอบการจัดทำร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ

3. วิเคราะห์ผลการร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

4. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

ระยะที่ 2 การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

การทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และคู่มือการใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พร้อมเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลการวิจัยระยะที่ 3 ให้เหมาะสมและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ในประเด็นสาระสำคัญการจัดกิจกรรมตามแผนบางรายการยังไม่เหมาะสมในประเด็นความยากของตัวอย่างประกอบใบกิจกรรมของนักเรียน และปรับข้อมูลความรู้ในบางแผนให้มีความเป็นรูปธรรมที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งการอธิบายประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนมากขึ้น และปรับเวลาที่ใช้สำหรับการปฏิบัติกิจกรรมบางรายการให้มีความเหมาะสม รวมทั้งวิเคราะห์ผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองใช้ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 18 คน เพื่อนำเสนอค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรตามประกอบการรายงานผลการทดลองใช้ร่างรูปแบบ

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนได้กำหนดเป้าหมายในบริบทการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนในหลักสูตรสถานศึกษา ต้องการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ผ่านกิจกรรมหลักตามเงื่อนไขของหลักสูตร โดยให้อิสระเลือกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ และอารมณ์ด้านบวกด้วยตัวผู้เรียนเอง ซึ่งเห็นว่า อาจจะยังไม่ส่งผลให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ในมิติของการพัฒนาศักยภาพการคิดและจิตอารมณ์ทางสังคมที่ซับซ้อน รวมทั้งความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในวัยนี้ที่ชัดเจน รวมทั้งการสนับสนุนทางเลือกของสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยเงื่อนไขที่แตกต่าง เชื้อต่อการคิดวิเคราะห์ทางเลือกและการใช้เหตุผลที่มีคุณค่าน่าเชื่อถือ

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎีสนับสนุนรูปแบบ ประกอบด้วย ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และแนวคิดการใช้สถานการณ์จำลอง 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนเตรียมความพร้อมและสร้างความสนใจ ขั้นตอนวิเคราะห์และสร้างความเข้าใจ ขั้นตอนการค้นหาและสร้างทางเลือกแก้ปัญหาด้วยเหตุผล ขั้นตอนตัดสินใจทางเลือกและปฏิบัติแก้ปัญหา ขั้นตอนสรุปความรู้ไปใช้และประเมินผล 4) ปัจจัยทางสังคมและการตอบสนอง 5) ปัจจัยสนับสนุน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ซึ่งมีผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและประกอบการร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย พบว่า ตามบริบทการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน ยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรที่มีคุณภาพในระดับสูง ซึ่งต้องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากธรรมชาติการเรียนรู้ตามหลักการทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ของ Piaget (1979) เห็นว่า การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพัฒนาการและความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน จะปรากฏเมื่อมีการกระทำหรือปฏิบัติเพื่อจัดโครงสร้างการรู้คิดประกอบการใช้แบบแผนประสบการณ์ขึ้นในตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนจะตอบสนองการรับรู้

ประสบการณ์ ด้วยการสร้างกรอบความรู้ขึ้นภายในจิตใจของตนในลักษณะโครงสร้างการรู้คิด ด้านความหมายและความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้เรียน อีกทั้ง Vygotsky (1978) เห็นว่าการเรียนรู้ที่ดีจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขด้านศักยภาพพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นไปได้สูงสุดในบริบทการเรียนรู้ขณะนั้น และสามารถเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพเมื่อผู้เรียนได้รับการแนะนำความรู้ หรือมีเงื่อนไขสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจ และการคิดเพิ่มขึ้นที่เชื่อมโยงกับการสร้างและปรับขยาย หรือสร้างสรรค์ความรู้ในบริบทการเรียนรู้ที่ทำทนายแรงจูงใจและความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นเงื่อนไขที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น ภายใต้เงื่อนไขการมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบของผู้เรียนรายบุคคล พร้อมทั้งจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งมีหลักการชักนำตนเองในการเรียนและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นให้สำเร็จ เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านกลุ่มจะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ทำงานช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจ ลักษณะการมีสัมพันธภาพที่ดีเพื่อการเรียนรู้เพิ่มขึ้น (Larson & Keiper, 2013) และการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองเป็นการใช้ปรากฏการณ์ในชีวิตจริงเพื่อนำเสนอเหตุการณ์ให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่จูงใจและท้าทายผู้เรียนให้ปฏิบัติเต็มตามศักยภาพ ควบคู่กับการสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด จึงเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณภาพ (Morrison et al., 2011) ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองจึงเอื้อต่อการนำเหตุการณ์ในบริบทชีวิตจริงของผู้เรียนมาปรับใช้ เพื่อนำพาให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและเรียนรู้อย่างมีความหมาย

การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ จะต้องออกแบบโครงสร้างที่เป็นระบบ ซึ่งมีองค์ประกอบประสานเชื่อมโยงแต่ละเงื่อนไข เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การประยุกต์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญเกี่ยวข้องสนับสนุนให้บังเกิดความน่าเชื่อถือของรูปแบบดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักการ แนวคิดและงานวิจัยสนับสนุนของ Joyce, Weil and Calhoun (2011) ที่เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพควรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน (2) วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียน การสอน (3) ขั้นตอนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ (4) ระบบสังคม (5) หลักการตอบสนอง และ (6) ระบบสนับสนุนหรือสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของผู้เรียนระดับปฐมวัยให้บรรลุผล โดยเฉพาะทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือและการใช้สถานการณ์จำลอง สนับสนุนการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในครั้งนี้ให้ประสบผลสำเร็จจากหลักการและข้อมูลทีกล่าวเบื้องต้น จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระยะที่ 1 มีขอบข่ายโครงสร้างและกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับผู้เรียน ที่เหมาะสมและคุณภาพตามที่ปรากฏผลการวิจัยครั้งนี้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิด ทฤษฎี สนับสนุนรูปแบบ ประกอบด้วย ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และแนวคิดการใช้ สถานการณ์จำลอง 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 4) ปัจจัยทางสังคมและการตอบสนอง 5) ปัจจัยสนับสนุน สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและ ประเมินผล

สรุป

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนได้กำหนดเป้าหมายและให้ความสำคัญกับบริบทการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีเหตุผลของ นักเรียน แต่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย จึงต้องการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้าน อารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในมิติของศักยภาพการคิดแก้ปัญหาและสร้างความรู้ใหม่ ในมุมมองที่ซับซ้อน ทำลายและมีคุณค่ามากขึ้น 2) ผลการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของร่าง รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัย พบว่า การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบให้ความสำคัญกับทฤษฎีการสร้างองค์ ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง และเห็นว่าผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ กับนักเรียนในบริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้เหมาะสมตามพัฒนาการและธรรมชาติของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบให้ความสำคัญกับทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการใช้สถานการณ์จำลอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ กับ ไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนในระดับปฐมวัยตามบริบทของกิจกรรมสร้างสรรค์และกิจกรรมเสรี ที่มี คุณค่าให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็น เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะของเด็กปฐมวัยด้าน อื่น ได้แก่ ทักษะชีวิต ทักษะการคิด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการทำงานร่วมกัน

References

- Charoenwongsak, K. (2006). *Critical thinking* (5th ed.). Succes Media.
- Garton, A.F. (2004). *Exploring cognitive development: The child as problem solver*. Blackwell Publishing. <https://doi.org/10.1002/9780470773574>
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2011). *Model of teaching* (8th ed.). Pearson Education.
- Larson, B.E., & Keiper, T.A. (2013). *Instructional strategies for middle and high school* (2nd ed.). Routledge.
- Morrison, G.R., Steven, M.R., Jerrold, E.K., & Howard, K. (2011). *Designing effective instruction* (6th ed.). Wiley.
- Moshman, D. (1994). Reasons, Reasons and reasoning: A constructivist account of human rationality. *Theory & Psychology*, 4(2), 120–203. <https://doi.org/10.1177/09593543940420>
- Paul, R. (1990). *Critical thinking: What every person needs to survive in a rapidly changing world*. Center for Critical Thinking and Moral.
- Piaget, J. (1979). *The child's conception of the world*. Littlefield, Adams.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P.D.M., Srichan, P.W., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational quality assurance and school management standards according to international. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University.